

Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg
[08-570 470 00](tel:08-57047000)
varmdo.kommun@varmdo.se
www.varmdo.se

Datum: 2023-10-13
Projektnummer: 31659

Marianne Haage
Kommunekolog
Avdelningen för strategisk
samhällsplanering

Naturbeskrivning och trädinmätning för detaljplan Gustavsberg 1:144 Särskilt boende

Bakgrund

En detaljplan ska tas fram för ett nytt särskilt boende i Gustavsberg vid befintliga Gustavsgården (Figur 1). Då naturmark och värdefulla träd ingår i planområdet har denna naturbeskrivning tagits fram för att beskriva förutsättningarna på platsen och påverkan. Även trädinmätning har gjorts. Dokumentet baseras på flera platsbesök mellan 2022-12-08 till 2023-10-09 och existerande underlag från kommunen, myndigheter, kartor, inventeringar och artrapporter till Artportalen.se.

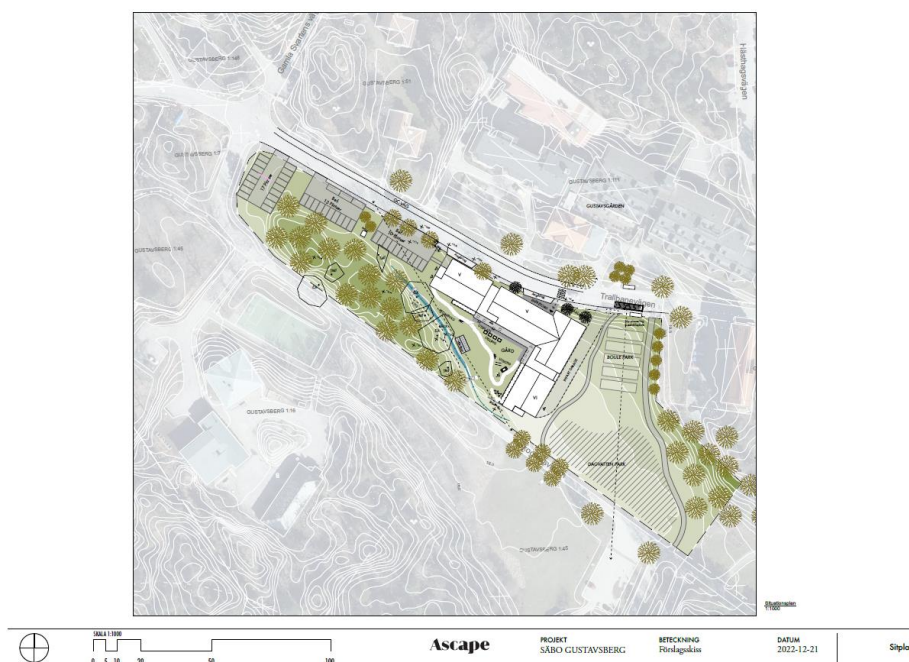

Figur 1. Planområdet för detaljplanen Gustavsberg 1:144 Särskilt boende markerad med lila streckad linje.

Förutsättningar och hänsynsbehov

Sammanfattning

Planområdet ligger i Gustavsberg vid Trallbanevägen och Kyrkogårdsvägen (Figur 1). Ungefärligt bebyggelseförslag syns i Figur 2. Bebyggelsen i närområdet består av befintliga Gustavsgården, flerbostadshus, skola, kyrkogård med mera. Naturmark, grova tallar och lövträd samt parker genomsyrar närområdet. Planområdets främsta värden finns på en skogsklädd, långsmal skogsdunge, antagligen en före detta åkerholme, längs väg i sydväst (kallas hädanefter *skogsdungen*, se den röda polygonen i Figur 10). Naturvärdena där bedöms vara höga. Utöver det finns flera värdefulla träd även utanför skogsdungen. Två alléer som omfattas av generellt biotopskydd bedöms finnas. Tre naturvärdesobjekt har avgränsats (Figur 10). Nedan beskrivs naturvärdena och påverkansrisk mer detaljerat. Om skogsdungen inklusive den södra allén sparas liksom övriga skyddsvärda träd och ängsytta anläggs bedöms planen inte ha negativ påverkan på naturmiljön eller skyddade arter. För att skapa mervärde både för biologisk mångfald och de boende kan gärna fågelholkar sättas upp och skötselplan tillsättas för skogsdungen och ängar. Även planerad dagvattenpark kan designas för att ge mervärde för biologisk mångfald. Den norra allén är relativt ung. Den har värde för biologisk mångfald men ännu inte ett högt värde. Om avverkning sker behövs dispens från länsstyrelsen och återplantering av inhemska lövträd får gärna ske i närheten.

Figur 2. Ungefärligt bebyggelseförslaget för detaljplan Gustavsberg 1:144 Särskilt boende.

ESKO

Delar av planområdet är utpekade som ekologiskt särskilt känsligt (hädanefter ESKO) i analyser beställda av kommunen (Ekologigruppen 2021; Figur 3). Det är främst skogsdungen som omfattas men även brynet vid gång- och cykelvägen i öst. Strax utanför planområdet finns lövträd runt parkeringen i norr vilka också omfattas. Särskilt känsliga områden ska enligt Miljöbalken 3 kap. 3§ så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Delar av ESKO riskerar att påverkas negativt av exploateringen och hänsyn behövs i planeringen och vid utförande för att undvika det. I fält har analysresultaten till stor del bekräftats (utöver vissa hårdgjorda ytor som kommit med) men den östra delen bedöms i fält hysa värden men inte vara ESKO medan naturområdet med fornlämningar norr om planområdet är med troligt som ESKO.

Figur 3. På kartan syns utpekade ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) i planområdet med omnejd. Ortofoto från 2023 utgör bakgrundsbild.

Regionala spridningssamband

Planområdet ligger enligt länsstyrelsens underlag i spridningssamband för både barrskog och ädellövskog. I Värmdö är tall och ek de trädslag som ofta ses som särskilt representativa för kommunens naturvärden. Gammal tall och ek, vilket finns i planområdet, är särskilt viktiga för många arter och skogsdungen är därför en viktig livsmiljö men placeringen i landskapet gör också att den blir en potentiell ”stepping stone” via vilken arter kan spridas i landskapet. Det innefattar i det här fallet även genom tätorten.

Skogsområden och trädklädda miljöer

I skogsdungen fanns viss blockighet och det fanns berg i dagen. Miljöerna var delvis solbelysta. Flera naturvårdarter har hittats utöver värdefulla träd (se nedan och under *Skyddade och rödlistade arter*) varav ett par bara finns på gamla träd, vilket visar på områdets höga naturvärde. Utöver blåsippa växte spritt i området växte även liljekonvalj och mellan parkeringarna hittades gullviva, båda är fridlysta. I övrigt fanns till exempel gökärt och darrgräs som är typiska arter för Natura 2000-naturtyper. Även andra arter som gynnar pollinatörer som kärleksört fanns samt allmänna arter som blåbär, vitsippa och lingon.

På andra sidan vägen västerut fanns en fläck naturmark med gammal tall och ek, varav två särskilt skyddsvärda, men även fruktträd och den invasiva arten snöbär som är en vanlig trädgårdsart. Två ytor mättes inte in i detalj på grund av ringa storlek och ingen risk för påverkan. I väster längs gång- och cykelbanan fanns en trädklädd yta med vissa värden. I norr är en mycket smal remsa med av en skog med fornlämningar.

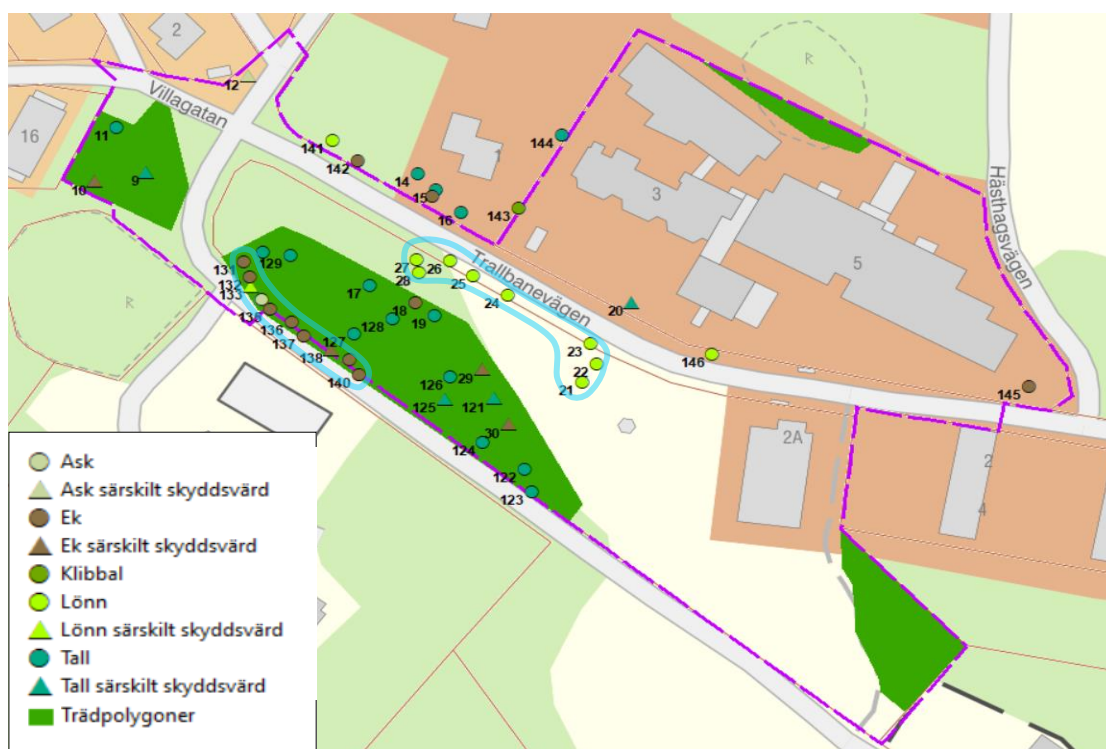
Utöver spridda värdefullare träd i planområdet är naturvärdena främst knutna till den skogsdunge som finns i västra delen av planområdet. Skogsdungen är sannolikt en kvarleva från det gamla jordbrukslandskapet och karaktäriseras främst av gammal och grov tall och ek men även till exempel ask och lönn förekommer. Skogspartiet är luckigt med god solinstrålning och träden är olikåldriga vilket är positivt då yngre träd så småningom kan ta över den värdefulla roll som de äldsta träden har idag. Det fanns viss tillgång på död ved i form av döda grenar, mindre vedblottor och enstaka torrakor (stående döda träd).

Skötselåtgärder skulle kunna gynna biologisk mångfald i området och skötselplan kan tas fram till granskning. Det sker då genom att göra befintlig översiktlig digital skötselplan för kommunal mark mer detaljerad i planområdet. Mer död ved skulle gynna områdets naturvärden och tillskapande av död ved bör därför övervägas som framtida skötselåtgärd. Även veteranisering av enstaka träd skulle kunna vara positivt. Det innebär att levande yngre träd behandlas för att snabbare få de värdefulla strukturer som äldre träd har. En del grövre träd skulle gynnas av att få lite mer utrymme genom försiktig frihuggning.

Gamla träd

Gamla träd har utvecklats under lång tid och fått massor med skrymslen och vrån med grova grenar, grov bark och både död och levande ved. Det ger en variation av substrat som olika arter kan bo på/i eller äta av. Ihåliga träd ger också boplatser för allt från insekter till fåglar och fladdermöss. Antalet gamla träd har minskat mycket kraftigt i Sverige i och med rationellt skogsbruk och exploateringar men är samtidigt nyckelspelare för den biologiska mångfalden. Artrikedomen i ett enskilt träd kan vara mycket hög, en enskild ek kan till exempel ha hundratals eller till och med tusentals arter på sig. I en trädinventering noteras vanligen lättigenkänliga arter men djupare inventeringar av till exempel lavar, svampar, mossor och insekter kan ge viktig kunskap om artrikedomen. I miljöer med gamla träd är det även viktigt att se till att det finns efterträdare, det vill säga yngre träd som i framtiden kan ta över den roll som dagens gamla träd har när de dött.

Träd mättes in av kommuneekolog och kartingenjör 2022-12-08 och kompletteringar gjordes under 2023 av kommuneekologen. Trädklädda ytor har markerats med polygoner. I två polygoner mättes inga individuella träd in då ingen påverkansrisk finns. Bara träd som faller i kategorin värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda mättes in på de andra ytorna och det redovisas i Figur 4 och Tabell 1. De träd som mättes in var främst tall och ek men även ask, lönn och al fanns. De rödlistade arterna talticka och reliktblöck som bara finns på gammal tall hittades. Vid roten på en av ekarna växte blåsippa som är fridlyst. Två fågelbon fanns varav ett tillhörde aktivt häckande björktrast som är rödlistad. Tio av träden bedömdes vara *särskilt skyddsvärda*; till exempel en tall med hålighet med mulm (Figur 5) i stambasen, en jätteek och en jätteask (angripen av askskottssjuka) samt gamla tallar och ekar (Figur 6). Fyra tallar är på gränsen mellan *särskilt skyddsvärd* och *skyddsvärd träd*. Även om vissa träd är särskilt viktiga för biologisk mångfald är det viktigt att även skydda miljöerna i helhet för att värna naturvärdena.

Figur 4. Resultatet av trädinventeringen för detaljplan Gustavsberg 1:144 Särskilt boende, utförd 2022-12-08. Se tabell 1 för detaljer om varje träd. Alla träd har inte mätts in utan bara de som klassas som värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda i områden som kan påverkas av åtgärder på något sätt. I två ytor med träd (mörkgrön markering) har enskilda träd alltså inte mätts in då ingen påverkansrisk finns. Alléer som bedöms omfattas av generellt biotopskydd har ringats in med transparent ljusblå linje.

Särskilt skyddsvärda träd är till exempel jätteträd med stamdiameter om en meter eller mer samt gamla träd som tallar >200 år och hålträd om minst 40 cm i diameter. Om särskilt skyddsvärda träd påverkas negativt av åtgärderna (inte bara avverkning utan även påverkan på till exempel rötter) krävs samråd med länsstyrelsen enligt Miljöbalken 12 kap. 6 §.

Detaljplanen bör i första hand utformas så att värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd inte påverkas negativt. Nuvarande förslag (Figur 2) torde med hänsyn under byggtiden kunna genomföras utan att skogsdungen påverkas negativt. Hänsyn tas till exempel genom att inte skapa tryck på rötterna, det vill säga genom att inte tunga saker,

Figur 5. Gamal tall med håligheter fylld med mulm i stambasen. Träd som är minst 40 cm i diameter och har håligheter klassas som särskilt skyddsvärda av Naturvårdsverket eftersom grova träd med håligheter är mycket värdefulla för biologisk mångfald och många andra arter har nytta av dem. Mulm är ett smuligt, mjöligt material av murken ved och annan förmultnande biomassa inuti en hålighet. Mulm utgör en allt sällsyntare livsmiljö som många djur är beroende av, men den är vanligare i lövträd som ek.

sannolikt inte äldre än 40 år. Ett av träden är nästan dött och en återplantering verkar ha misslyckats men i övrigt är allén relativt välmående. Träden har naturvärden men inte anmärkningsvärt höga då träden inte är så gamla. Den andra allén består av ek, lönn och ask och står längs Kyrkogårdsvägen längs skogsdungen. Träden är av mycket varierande ålder från grov och gammal ek till medelålders lönn, ek och ask till ung ek. Enstaka träd är under 30 år men minst fem är över, vilket krävs för att den ska definieras som biotopskyddad allé. Ett av träden har en mindre hålighet. Trädraden bedöms ha vuxit upp naturligt utan plantering men har skötts och gallrats som en allé längs vägen varav den bedöms omfattas av generellt biotopskydd. Trädraden skiljer väsentligt sig från bakomliggande tallskog. Om negativ påverkan (avverkning, beskärning, grävning vid eller tryck på rötterna, etcetera) på allé inte kan undvikas behöver dispens sökas hos Länsstyrelsen för åtgärderna.

Längst i söder (ej vid skogsdungen) längs Kyrkogårdsvägen finns på gräsmattan en allé men den är yngre än 30 år och bedöms inte omfattas av generellt biotopskydd. Träden klassas heller inte som värdefulla, skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda ur ekologiskt perspektiv men kan bidra till rekreativvärde.

byggställningar eller fordon ställs eller förvaras under trädkronans utbredning. Stängsling under kronan är lämpligt under byggtiden för att vidmakthålla detta. Hänsyn tas också vid grävning. Grävning i rotzonen (under trädkronan) undviks i första hand men om det inte kan undvikas beskärns rötter som grävs av omedelbart med rena skarpa snittytor vilka genast täcks över med till exempel markduk. För att vara säker på att tillräcklig hänsyn tas ska man kräva dokumentation och fotodokumentation under arbetskedet samt vid upphandling ställa krav på att tillräcklig kompetens finns hos utföraren. Certifierad naturvårdskunnig arborist behöver tas in i samråd med kommunekologen inför och under byggtiden för detaljprojektering och skyddsåtgärder. Länsstyrelsens broschyr *Skyddade träden vid arbeten* bör följas och är ett bra material att använda under utförandet för att minimera påverkan på naturmiljön.

Under trädinmätningen konstaterades två alléer som bedöms omfattas av generellt biotopskydd (Miljöbalken 7 kapitlet 11 §; Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). Längs Trallbanevägen har lönnar planterats längs väg och runt parkeringarna. Träden är över 30 år gamla men

Figur 6. Jätteeek med stamdiameter på en meter. I bakgrunden syns en gammal grov tall.

Gräsmattor på parkmark

Det finns flera gräsytor som sköts som gräsmatta. På en del av parkytan finns en lågpunkt. Marken där slås för att efterlikna ängsskötsel. Platsen är något artrikare än gräsmattan i övrigt och där fanns i mitten av maj till juni, bräsmor, röllika, svalört, daggekåpa, mårar, humleblomster, tusensköna och jordreva till exempel. Den bedöms inte riktigt nå upp i visst naturvärde men med flera års ängsskötsel kan värdena utvecklas. I en backe nära busshållplatsen fanns även en del blommande arter som kråkvicker och femfingerört. Gräsmattorna i sig har i dagsläget inte så höga värden men de har ändå funktion som födosöksområden pollinatörer och fågel. Under platsbesök har den nyttjats av sädesärla och koltrast, stare och björktrast födosöker troligen också där. För att kompensera för de ytor som försvinner och inte orsaka negativ påverkan på arterna (se även *Skyddade och rödlistade arter*) kan man höja kvaliteten på de ytor som blir kvar genom att anlägga ängar (markberedning och sådd krävs, inte bara slåtter) och ställa om skötseln till ängsskötsel istället för gräsmatteskötsel. Ängar gynnar ett stort antal blommande växter och insekter, varav många är rödlistade då ängsmark nu är en bristvara. En äng är också med sina blommor, bin och fjärilar, med mera vacker och bidrar till rekreativvärden och möjligheter till naturpedagogik för närliggande skola. Ängsmark kan anläggas som öar eller remsor i de områden där även gräsmattor behövs i rekreativsyfte.

Skyddade och rödlistade arter samt övriga naturvårdsarter

Platsbesök har genomförts under vintern 2022 till hösten 2023. Under dessa har flera naturvårdsarter hittats. Den rödlistade svampen tallticka (Figur 7) som bara växer på gammal tall fanns liksom den rödlistade insekten reliktböck (Figur 8) som bara lever i levande men gamla solbelysta tallar. Det fanns även blåsippa, gullviva och liljekonvalj som är fridlysta arter enligt artskyddsförordningen 8 § och 9 §. Ett fågelbo hittades i en gren av en al

Figur 7. Svampen tallticka är en rödlistad art som bara växer på gammal tall.

hängandes över en infart. I en relativt ung ek hittades ett bo av björktrast och föräldrarna observerades mata ungarna samt köra bort andra björktrastar. Björktrasten har minskat så pass mycket att den nu är rödlistad. Alla fåglar är fridlysta. Inga fågelbon i form av bohål hittades och heller inga lämpliga boplatser för fladdermöss. Födosökande sädesärla, större hackspett och koltrast observerades. Ytterligare noterade fågelarter i planområdet är ringduva, skata, nötskrika, nötväcka och talgoxe.

För att få en bild över naturvårdsarter som kan finnas i planområdet gjordes utöver platsbesöken en sökning i artportalen.se. Artportalen är en hemsida som drivs av Sveriges lantbruksuniversitet för inrapportering av artfynd. Tillgängliga data är obalanserade men kan ge en fingervisning om ett områdes artförekomster. Genom att studera vad som rapporterats in på fastigheten och i

liknande miljöer i närområdet kan risker för negativ påverkan på skyddade, rödlistade och andra naturvårdsarter uppskattas. Det är ett viktigt komplement till fältbesök då dessa vanligen bara sker under kortare tid och under en årstid vilket begränsar vilka arter som kan inventeras.

Rödlistning och artskydd

Rödlistning innebär inte juridiskt skydd utan visar arternas risk att utrotas. Rödlistade arter bör dock alltid värnas för att bevara den biologiska mångfalden. I juridiska sammanhang kan också hänsyn tas till rödlistningsklass. Påverkan kan räknas som väsentlig ändring av naturmiljön enligt Miljöbalken.

Negativ påverkan på *skyddade arter* enligt artskyddsförordningen kan utlösa skarpa förbud för genomförandet av till exempel en detaljplan. Om negativ påverkan kan ske behövs skyddsåtgärder för att förebygga negativ påverkan och förbud. Dispens kan sökas hos länsstyrelsen men ges restriktivt och i princip aldrig för detaljplaner.

Övriga naturvårdsarter är till exempel Skogsstyrelsens **signalarter** för värdefulla naturtyper eller **typiska arter** för EU:s Natura naturtyper.

I och i nära anslutning till området visade sökningarna i Artportalen på en del fynd av arter som inte förekommer i biotoperna i planområdet men också många fynd av skyddade och/eller rödlistade arter (tabell 2) som kan leva i förekommande biotoper. Till exempel de rödlistade arterna som konstaterades under platsbesöket samt rödlistade arter som finns på gamla ekar som ekticka och skeppsvarvsfluga. Många observationer finns också av fåglar som är rödlistade eller upptagna på bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Exempel omfattar arter som gynnas av ädellöv som mindre hackspett och gröngöling (inte längre rödlistad men fortfarande att anse regionalt sällsynt). Även många arter som kan leva i trädgårdar eller andra urbana miljöer finns i området till exempel grönsångare, ärtsångare, svartvit flugsnappare, kråka, grönfink, rödvingetrast, björktrast och gulsparv. Vidare verkar spurvuggla häcka i närområdet samt stare. Flera av arterna såsom stare födosöker på gräsmarker och om gräsytor försvinner kan det ha viss negativ effekt men om man höjer kvaliteten på delar av de gräsytor som blir kvar, förslagsvis genom ängsskötsel, blir det sannolikt ingen negativ effekt. Det är viktigt att spara skogsdungen för fåglarnas skull, samt att inte heller utanför denna avverka värdefulla träd eller boträd. Utöver fåglar har kopparödla och igelkott rapporterats. Även dessa skonas från vidare negativ påverkan av att skogsdungen sparas.

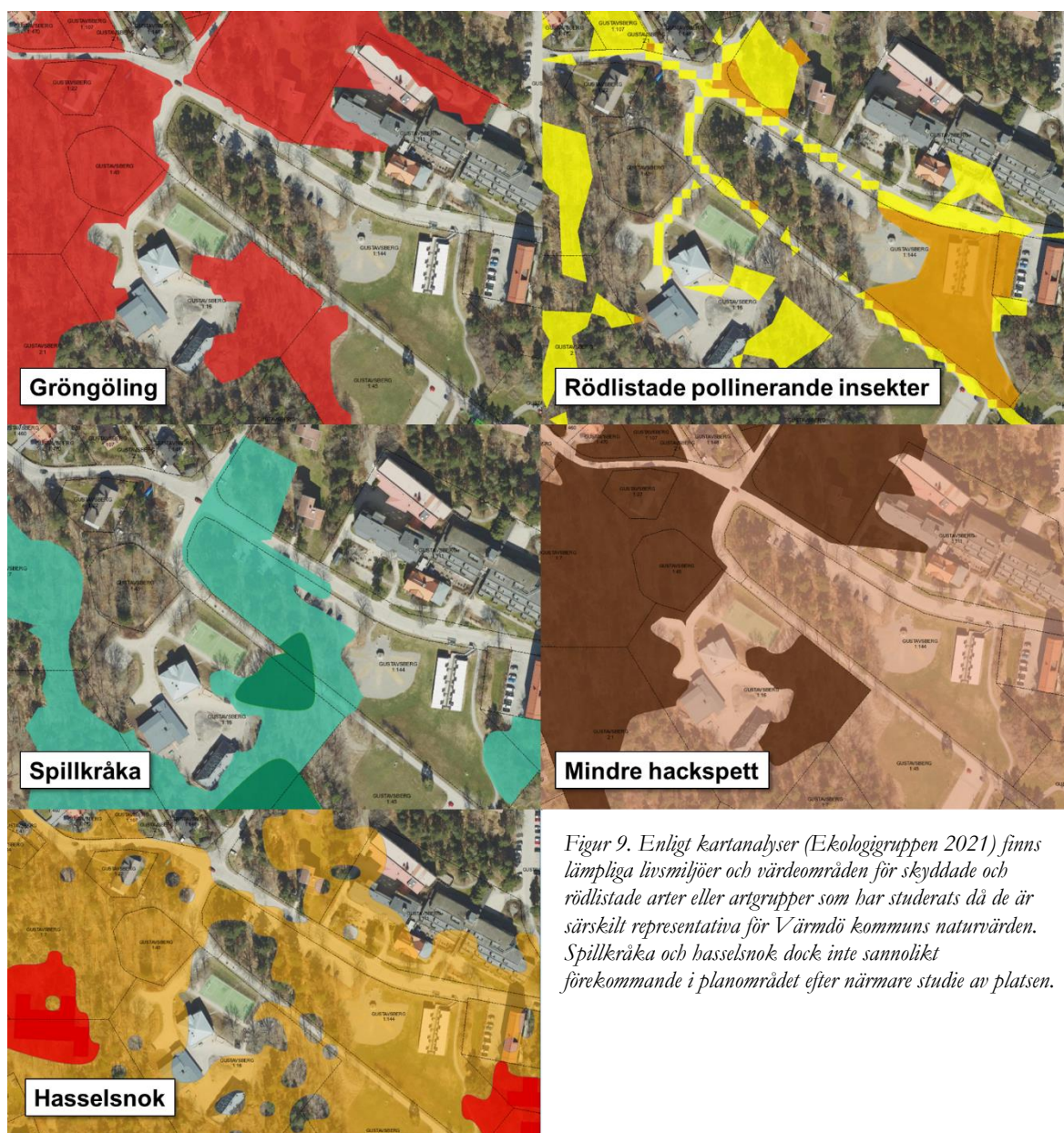
Det finns relativt lämpliga livsmiljöer för hasselnok i skogsdungen men livsmiljön är sannolikt för liten och fragmenterad för att det ska vara sannolikt med någon förekomst. Den är också frekventerad av lekande barn vilket sannolikt blir för störande. Inga rapporter finns heller i närområdet. Inte heller har fladdermöss rapporterats. Det kan inte uteslutas att de födosöker i området men inga lämpliga koloniplatser kunde hittas i områdets naturmark. Huruvida det kan finnas koloniplatser eller övervintringsplatser i husen i planområdet är okänt men bedöms mindre sannolikt. Påverkan på eventuella fladdermöss torde vara låg hur som helst, särskilt om ängsyta tillskapas eftersom det ökar antalet insekter vilket förbättrar fladdermössens födosökmöjligheter efter genomförande. En allmän hänsynsåtgärd som gynnar många arter, inklusive, fladdermöss, är att

Figur 8. Levande gammal tall i soligt läge utgör livsmiljö för bland annat den rödlistade skalbaggen reliktböck. Tallar som bysar reliktböck känns igen på den rödgula färgen och de ovala gnaghålen som syns upptill till vänster.

använda nedåtriktad gatubelysning och anpassad våglängd på ljuskällorna för att minska graden av ljusförorening.

Värmdö kommun har gjort kommunövergripande kartanalyser (Figur 9) för skyddade och rödlistade arter eller artgrupper som är representativa för kommunens naturvärden. Analyserna visar att det på platsen finns lämpliga livsmiljöer och spridningsmiljöer för spillkråka, mindre hackspett, gröngöling, hasselsnok och rödlistade pollinerande insekter. Efter platsbesök konstateras som sagt ovan att hasselsnok är osannolik i området. Spillkråka är inte heller sannolikt förekommande då området är för människostört och fragmenterat. Gröngöling, mindre hackspett och pollinerande insekter kan förekomma men det finns inga tecken på häckning utan eventuell förekomst är i så fall kopplat till födosök eller vila till exempel.

Figur 9. Enligt kartanalyser (Ekologigruppen 2021) finns lämpliga livsmiljöer och värdeområden för skyddade och rödlistade arter eller artgrupper som har studerats då de är särskilt representativa för Värmdö kommuns naturvärden. Spillkråka och hasselsnok dock inte sannolikt förekommande i planområdet efter närmare studie av platsen.

Invasiva främmande arter

Främmande arter fanns varav tre klassas som invasiva, det vill säga skadliga för inhemsk biologisk mångfald. **Vresros** växte i backen nära busshållplatsen. I dungen fanns även **oxbär**. I naturmarken längst i väster fanns **snöbär**. Innan övrigt anläggningsarbete behöver vresros grävas upp med rötterna och förpackas tätt inför transport till Återvinningscentral för förbränning (inte kompostering eller trädgårdsavfall. Maskinerna behöver rengöras mycket noga på plats innan de används till annat syfte. Platsen bör täckas med markduk för att förhindra spridning efter borttagningen. Bekämpning av oxbär och snöbär bör inkorporeras i skötselplanen. Notera att lagförslag behandlas nu om att förbjuda vresros och spärroxbär i Sverige.

Påverkan

Exploateringen hamnar enligt nuvarande förslag (Figur 2) på gräsmattor och boulebana. Byggnaden och en ny parkering hamnar nära skogsdungen men med rätt hänsyn kan den sparas. Hänsynsbehoven beskrivs under *Förutsättningar och hänsynsbehov*. Den hänsyn som krävs bedöms inte vara särskilt dyr men arborist behöver anlitas. För att inte påverka skyddade arters födosökmöjligheter bör ängsyta anläggas där gräsmatta planeras bli kvar. Endast inhemska arter får sås.

Ytterligare enkla åtgärder kan vidtas för att gynna biologisk mångfald och rekreation såsom uppsättning av fågelholkar och skötsel enligt föregående kapitel. Även i den planerade dagvattendammen kan åtgärder vidtas för att skapa en multifunktionell yta som både gynnar dagvattenhanteringen och biologisk mångfald. Som generell hänsyn bör belysningen anpassas enligt föregående kapitel.

Om ovan följs ses ingen negativ påverkan av detaljplanen på naturmiljön och biologisk mångfald inklusive skyddade arter.

Tidiga förslag på planbestämmelser

Planbestämmelser för träd och marknivå bör sättas för skogsdungen. Trädbestämmelser bör ha även för övriga trädpolygoner. Enstaka övriga träd bör också få planbestämmelse som skyddar dem. Förslagen nedan är tidiga utkast/förslag. De bör stämmas av med Bygg- och miljöavdelningen om de tas vidare.

Tidiga förslag på egenskapsbestämmelser för allmän plats med Kommunalt huvudmannaskap

För NATUR:

Naturområde som ska bevaras. Träd får ej fällas annat än om det utgör en säkerhetsrisk. Död ved ska lämnas för att gynna faunan. Naturvårdande skötselåtgärder får göras enligt skötselplan

För enskilt träd:

Skyddsvärt träd som ska bevaras. Trädet får endast avverkas om det utgör en säkerhetsrisk. Om trädet fälls ska stammen tas om hand för att gynna fauna inom planområdet. Återplantering ska ske med samma eller liknande inhemsk art

För PARK:

Här kan eventuellt en planbestämmelse vara bra att utforma om skötsel ska ske enligt visst sätt, till exempel för ängar och ytor för rekreation

UPPLYSNING i plankartan:

I planområdet finns särskilt skyddsvärda träd såsom ekar och tallar över 200 års ålder och grova hålträd med diameter om 40 cm eller mera. Negativ påverkan på sådana träd eller deras rötter behöver samrådats med länsstyrelsen enligt Miljöbalken 12 kap. 6 §.

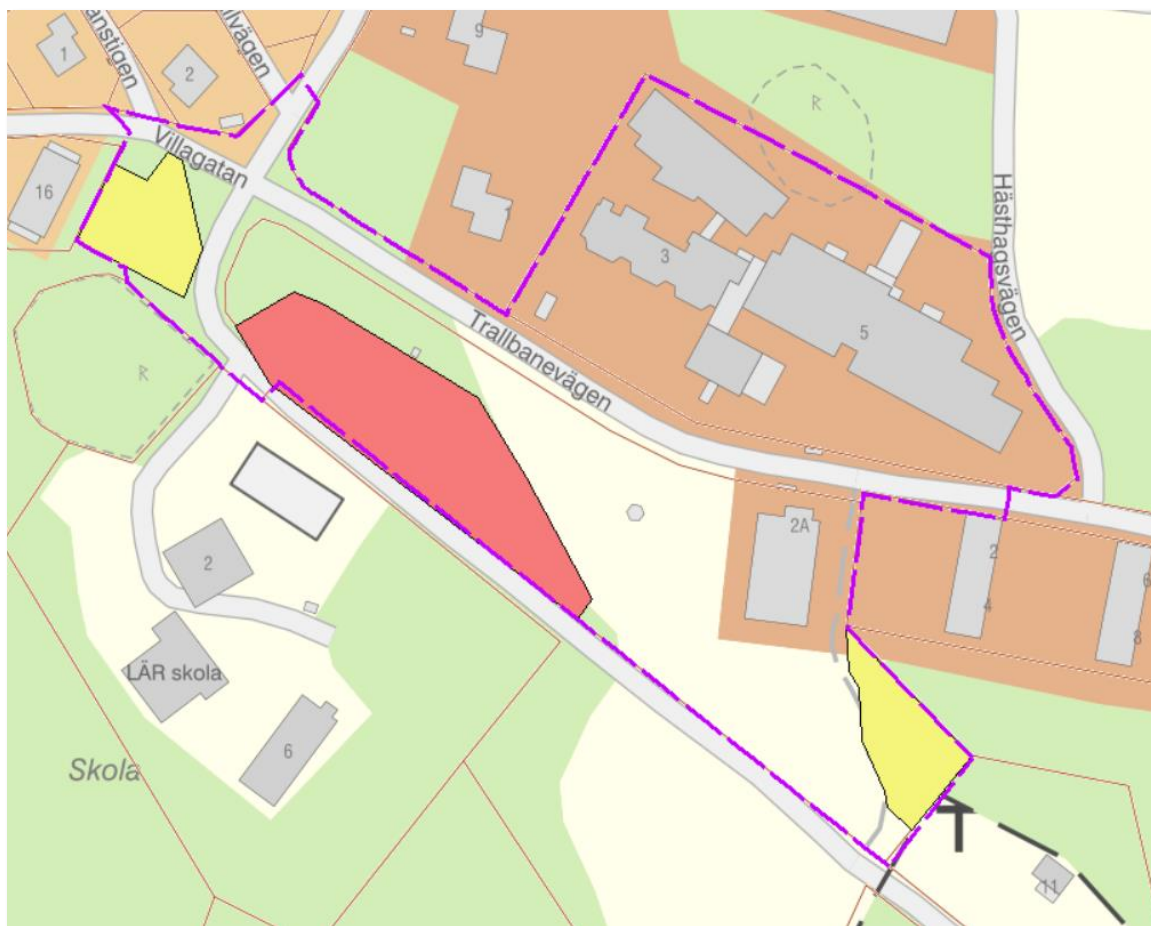
I planområdet finns biotopskyddade alléer. Verksamheter eller åtgärder som kan skada dem är inte tillåtna. Dispens kan sökas hos länsstyrelsen.

Utredningsbehov

Om detaljplanen kan genomföras såsom beskrivs under *Påverkan* bedömer jag att detta dokument med tanke på den lilla ytan av naturmark med naturvärden räcker som utredning. Observera att ny bedömning behövs om planerna ändras från det som den här bedömningen utgår ifrån (se Figur 2). Det är även möjligt att ytterligare undersökningar behövs enligt Länsstyrelsen i deras samrådsyttrande. Exempel på vad som kan krävas då är naturvärdesinventering och artinventeringar.

Utöver utredning behövs skötselplan. Kommunens digitala skötselplan har redan uppdaterats för skogsdungen och den östra skogsplätten men övriga samt tillkommande ängsmark och dagvattenanläggning behöver också skötselplan. Det kan sannolikt göras av kommunekologen då området är så pass litet och bedöms kunna hinnas med.

Som detaljprojektering för trädskydd behöver naturvårdskunnig arborist anlitas.

Figur 10. Naturvärdesobjekt inom detaljplan Gustavsberg 1:144 Särskilt boende. Plangränsen är markerad med lila streckad linje. Rött betyder högt naturvärde medan gult står för visst naturvärde. Naturvärdesobjekten är inte utpekade enligt svensk standard för naturvärdesinventering utan med förenklad metod men anses ha god tillförlitlighet då många artfynd och naturvärdesträd identifierats.

Tabell 1. Trädinventeringsprotokoll för detaljplaneområdet Gustavsberg 1:144 Särskilt boende. Inmätningen gjordes av kommunekolog och GIS-ingenjör vintern 2022-23 med kompletteringar 2023. Se Figur 4 för karta över de nummerade träden. Inga borrprover har tagits och åldersuppskattningarna som lett till klasserna är därmed bedömningar gjorda baserat på trädens olika karaktärer, 200 år och mer går alla in samma kategori. Observera att ålder är skattad i klasser, ej exakt, då syftet är att bedöma om trädet är särskilt skyddsvärt, skyddsvärt eller värdefullt främst. Särskilt skyddsvärda träd har markerats i grönt. Fyra tallar är på gränsen mellan *särskilt skyddsvärd* och *skyddsvärt träd* och dessa samt all tall med naturvårdsarter som är beroende av gamla tallar (de rödlistade arterna reliktböck och tallticka) har markerats i gult. 0 betyder nej och 1 betyder ja i tabellen. Naturvårdsarter har endast noterats överskådligt, fler arter borde hittat vid en ren artinventering. Enstaka träd har mätts in även utanför detaljplanen för medvetenhet och planering för varsamhet vid anläggningsarbeten.

Trädinventering fältprotokoll och attributtabel: Gustavsgården detaljplan, 2022-2023

Träd ID	Art	Särskilt skyddsvärd	Skyddsvärt träd	Värdefullt träd	Uppskattad ålder	Diameter i brösthöjd	Hål	Fågelbo övrigt	Allé	Naturvårdsarter	Övrigt
9	Tall	1	0	0	200	50	0	0	0		
10	Ek	1	0	0	200	90	0	0	0		
11	Tall	0	0	1	100	40	0	0	0		
12	Ask	1	0	0	200	115	0	0	0		Jätteträd
13	Ek	0	0	1	50-100	40	0	0	0		
14	Tall	0	1	0	150	60	0	0	0	Reliktböck	
15	Tall	0	0	1	100	-	0	0	0		
16	Tall	0	0	(1)	70-100	-	0	0	0		Främst landskapsvärde
17	Tall	0	1	0	100-150	70	0	0	0		
18	Ek	0	0	1	30-60	30-40	0	1	0		Björktrastbo som besöks frekvent
19	Tall	0	1	0	150	60-70					
20	Tall	1	0	0	200	60-70	0	0	0		
21	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
22	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
23	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
24	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
25	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		Nästan död
26	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
27	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
28	Lönn	0	0	0	30-40	30-40	0	0	1		
29	Ek	1	0	0	150-200	80-90	0	0	0		Radie på kronan: 8,5 meter. Närmar sig jätteträd
30	Ek	1	0	0	200	100	0	0	0	Blåsippor under trädkronan	Radie på kronan: 9 meter. Jätteträd
121	Tall	1	0	0	200	80-90	0	0	0		
122	Tall	0	1	0	150-200	80-90	0	0	0		
123	Tall	0	0	1	100	40-50	0	0	0		
124	Tall	0	0	1	100	30-40	0	0	0		
125	Tall	1	0	0	150-200	70-80	1	0	0		Hålighet i stambasen med mulm, trädet växer på ett böjt sätt
126	Tall	0	1	0	150-200	60-70	0	0	0	Reliktböck	
127	Tall	0	1	0	150	60-70	0	0	0		Tvåstamigt
128	Tall	0	0	1	100-150	50-60	0	0	0	Reliktböck	
129	Tall	0	1	0	150-200	60-70	0	0	0	Tallticka	
130	Tall	0	1	0	150-200	70-80	0	0	0		
131	Ek	0	0	1	60-100	30-40	0	0	1		
132	Ek	0	0	1	60-100	30-40	0	0	1		

133	Lönn	1	0	0	30-60	40-50	1	0	1	Litet runt hål på stammen, exakt diameter 45 cm
134	Ask	0	1	0	30-60	30-40	0	0	1	Askskottssjuka
135	Ek	0	0	0	30-60	20-30	0	0	1	
136	Ek	0	0	0	30-60	20-30	0	0	1	
137	Ek	0	0	0	30-60	20-30	0	0	1	
138	Ek	1	0	0	200	80-90	0	0	1	Närmar sig jätteträd
139	Ek	0	0	0	30-60	20-30	0	0	1	
140	Ek	0	0	1	60-100	40-50	0	0	1	
141	Lönn	0	0	1	60-100	60-70	0	0	0	
142	Ek	0	1	0	100-150	70+70	0	0	0	--"--
143	Klibbal	0	0	1	60-100	50-60	0	1	0	Risfågelbo
144	Tall	0	0	1	100-150	70-80	0	0	0	
145	Ek	0	0	1	80-120	70-80	0	0	0	
146	Lönn	0	0	1	60-100	60-70	0	0	0	

Tabell 2. Lista över de arter som har rapporterats in till Artportalen.se i eller omkring detaljplan Gustavsberg 1:144 Särskilt boende, som är rödlistade, nationellt fridlysta och/eller signalarter samt fåglar på fågeldirektivets bilaga 1. Notera att alla vilda fåglar är fridlysta och att enbart fåglar som dessutom uppfyller ovanstående är med på listan. Undantag görs för den tidigare rödlistade och ännu regionalt sällsynta fågeln gröngöling som rapporterats in och tas med på grund av de domslut som fallit under 2021 rörande artens skydd. Artportalen är en hemsida som drivs av Sveriges lantbruksuniversitet för inrapportering av artfynd. Tillgängliga data är obalanserade men kan ge en fingervisning om ett områdes artförekomster. Utöver dessa arter har ett stort antal andra arter rapporterats in. Alla arter i listan kommer inte att hittas i naturtypen i området utan är exempelvis förbipasserande. Rödlisteklassernas förkortningar följer här: NT = nära hotad VU = sårbar EN = starkt hotad CR = akut hotad.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödliste- klass	Nationellt fridlyst	Fågeldirektivet bilaga 1	Signalart	Antal rapporteringar
Ask	Fraxinus excelsior	EN				3
Murgröna	Hedera helix		Nej men i länet		Ja	1
Brun nållav	Chaenotheca phaeocephala				Ja	1
Vit vedfingersvamp	Lentaria epichnoa	NT				1
Ekticka	Fomitiporia robusta	NT				3
Tallticka	Porodaedalea pini	NT				4
Reliktbock	Nothorhina muricata	NT				4
Skeppsvarvsfluga	Lymexylon navale	NT				1
Mindre träfjäril	Acossus terebra	NT				1
Pudrad kärrtrollslända	Leucorrhinia albifrons		Ja			1
Bred kärrtrollslända	Leucorrhinia caudalis		Ja			1
Sångsvan	Cygnus cygnus		Ja	Ja		8
Tornseglare	Apus apus	EN	Ja			6
Trana	Grus grus		Ja	Ja		6
Ljungpipare	Pluvialis apricaria		Ja	Ja		1
Tofsvipa	Vanellus vanellus	VU	Ja			1
Drillsnäppa	Actitis hypoleucos	NT	Ja			4
Skrattmås	Chroicocephalus ridibundus	NT	Ja			1
Gråtrut	Larus argentatus	VU	Ja			2
Fiskmås	Larus canus	NT	Ja			3
Fisktärna	Sterna hirundo		Ja	Ja		2
Storlom	Gavia arctica		Ja	Ja		3
Duvhök	Accipiter gentilis	NT	Ja			4
Havsörn	Haliaeetus albicilla	NT	Ja	Ja		4
Fjällvråk	Buteo lagopus	NT	Ja			1
Sparvuggla	Glaucidium passerinum		Ja	Ja		2
Mindre hackspett	Dryobates minor	NT	Ja			12
Spillkråka	Dryocopus martius	NT	Ja	Ja		5
Gröngöling	Picus viridis		Ja			19
Törnskata	Lanius collurio		Ja	Ja		2
Kråka	Corvus corone	NT	Ja			21
Entita	Poecile palustris	NT	Ja			1
Tallita	Poecile montanus	NT	Ja			2
Trädlärika	Lullula arborea		Ja	Ja		1
Hussvala	Delichon urbicum	VU	Ja			1
Grönsångare	Phylloscopus sibilatrix	NT	Ja			2
Rörsångare	Acrocephalus scirpaceus	NT	Ja			1
Årtsångare	Curruca curruca	NT	Ja			9
Stare	Sturnus vulgaris	VU	Ja			15
Rödvingetrast	Turdus iliacus	NT	Ja			15
Björktrast	Turdus pilaris	NT	Ja			26
Svartvit flugsnappare	Ficedula hypoleuca	NT	Ja			8
Buskskvätta	Saxicola rubetra	NT	Ja			1
Tallbit	Pinicola enucleator	VU	Ja			1
Grönfink	Chloris chloris	EN	Ja			35
Gulspurv	Emberiza citrinella	NT	Ja			7
Sävsparv	Emberiza schoeniclus	NT	Ja			3
Kopparödla	Anguis fragilis		Ja			1
Mindre vattensalamander	Lissotriton vulgaris		Ja			1
Större vattensalamander	Triturus cristatus		Ja			1
Igelkott	Erinaceus europaeus	NT				3